

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ „ЕЛЕКТРОННО УПРАВЛЕНИЕ“

ДОКЛАД

по изпълнение на Решение № 435 на
Министерския съвет от 03.07.2020 г. за
приемане на Списък с набори от данни по
приоритетни области, които да се публикуват в
отворен формат на Портала за отворени данни

София, 2021

Съдържание

1.	Речник на термини, дефиниции и съкращения.....	3
1.1.	Използвани акроними	3
1.2.	Технологични дефиниции.....	4
2.	Въведение.....	7
3.	Състояние и развитие на Портала за отворени данни през 2020 г.	7
4.	Текущо състояние на публикуваните данни през 2020 г.	11
4.1.	Централна администрация на изпълнителната власт	12
4.2.	Специализирани териториални администрации, създадени като юридически лица с нормативен акт	14
4.3.	Териториална администрация на изпълнителната власт.....	15
4.4.	Анализ на изпълнението на публикуваните данни по РМС № 435/2020 г.:	15
5.	Добавена стойност от повторното използване на данните. Въздействие и значение.	16
6.	Общоевропейска оценка за зрелостта на отворените данни.....	17
7.	Изводи и препоръки.....	19
8.	Заключение.....	20

1. Речник на термини, дефиниции и съкращения

1.1. Използвани акроними

Акроним	Описание
АМС	Администрация на Министерския съвет
ДАЕУ	Държавна агенция „Електронно управление“
ЕПД	Европейски портал за данни
ЕК	Европейската комисия
ЕС	Европейски съюз
ЗДОИ	Закон за достъп до обществена информация
ЗЕУ	Закон за електронното управление
ЗКС	Закон за киберсигурност
ООС	Организация/организации от обществения сектор
ПОД	Портал за отворени данни
РМС	Решение/Решения на Министерския съвет
API	Application Programming Interface/Приложно-програмен интерфейс
DCAT	Data Catalog Vocabulary/Речник на каталог с данни
DCAT-AP	DCAT Application profile/Приложен профил DCAT
URI	Uniform Resource Identifier
W3C	World Wide Web Consortium

1.2. Технологични дефиниции

Термин	Описание
Уникален адрес за идентификация на ресурс (URI)	Уникален идентификатор, представляващ последователност от символи, идентифициращ абстрактен или физически ресурс.
Софтуер с отворен код	<p>Компютърна програма, която се разпространява при условия, които осигуряват безплатен достъп до програмния код и позволява:</p> <ul style="list-style-type: none"> - използването на програмата и производните на нея компютърни програми, без ограничения в целта; - промени в програмния код и адаптирането на компютърната програма за нуждите на нейните ползватели; - разпространението на производните компютърни програми при същите условия. <p>Списък на стандартни лицензионни споразумения, които предоставят тези възможности, може да бъде намерен в подзаконовата нормативна уредба към ЗЕУ или на: http://opensource.org/licenses.</p>
Машинночетим формат	Формат на данни, който е структуриран по начин, по който, без да се преобразува в друг формат, позволява софтуерни приложения да идентифицират, разпознават и извличат специфични данни, включително отделни факти и тяхната вътрешна структура.
Отворен формат	Означава формат на данни, който не налага употребата на специфична платформа или специфичен софтуер за повторната употреба на съдържанието и е предоставен на обществеността без ограничения, които биха възпрепятствали повторното използване на информация.
Лиценз	„Лиценз“ се използва като синоним на „условия за ползване“
Стандартен лиценз	Стандартни условия за повторно използване на информацията от общественения сектор и за нейното публикуване в отворен формат.
Информация от обществения сектор	<p>Терминът „информация от обществения сектор“ е синоним на „документ“, „информация“ и „данни“ и представлява всяка информация, обективирана върху материален (хартиен, електронен или друг) носител, включително съхранена като документ, звукозапис или видеозапис и събрана или създадена от организация от обществения сектор.</p> <p>Термин, аналогичен на термина „документ“ - всяко съдържание, или част от такова съдържание, независимо от носителя му (хартиен носител или електронна форма, или като звукозапис, видеозапис, или аудио-визуален запис), съгласно Директива (ЕС) 2019/1024.</p>
Отворени данни	Това е информация от обществения сектор в отворен машинночетим формат, заедно с нейните метаданни. Концептуално под „отворени данни“ се разбират най-общо данните в отворен формат, които могат да се използват свободно, повторно и да се споделят от всеки за всякакви цели. Тези данни са достъпни безплатно за всеки, добре описани и

	структурирани са, включително съдържат метаданни и са лесни за машинна обработка.
Набор от данни	Съвкупност от информация, която е съставена от различни елементи, но може да бъде обработвана като една единица от компютър. Наборите от данни могат да съдържат неограничен брой файлове (ресурси) с еднаква структура и предназначение.
Набор от данни с висока стойност	Информация (документи), чието повторно използване се свързва със значителни ползи за обществото, околната среда и икономиката, по-специално поради тяхната пригодност за създаване на услуги с добавена стойност, приложения и нови, висококачествени и достойни работни места, както и поради броя на потенциалните ползватели на услуги с добавена стойност и на приложенията, създадени въз основа на тези набори от данни.
Информационен масив	Група набори от данни с еднакво предназначение или всички данни в една информационна система
Ресурс (в ПОД)	Файл с данни с определена структура и предназначение, съставна част на набор от данни.
Метаданни	Данни, описващи структурата на информацията, предмет на повторно използване.
Портал за отворени данни (ПОД)	<p>Порталът за отворени данни представлява единна, централна, публична веб-базирана информационна система, която осигурява публикуването и управлението на информация за повторно използване в отворен, машинночетим формат заедно със съответните метаданни.</p> <p>Публикуването на информацията от обществения сектор в отворен машинночетим формат се извършва на Портала за отворени данни (https://data.egov.bg/) и е задължение за организациите от обществения сектор съгласно Директива (ЕС) 2019/1024 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. относно отворените данни и повторното използване на информацията от обществения сектор, изменяща Директива 2013/37/ЕС от 26 юни 2013 г.</p>
Приложно-програмен интерфейс (API)	Приложно-програмният интерфейс (на английски: Application Programming Interface - API) е автоматизиран софтуерен слой или компонент, с който една информационна система предоставя онлайн достъп до своя функционалност, включително приемане или предаване на данни, на други информационни системи или софтуерни приложения.
Речник на каталог с данни (DCAT)	Речникът на каталога с данни (на английски: Data Catalog Vocabulary - DCAT) позволява на собствениците на данни да описват набори от данни и услуги с данни в каталог, използвайки стандартен модел и речник, който улеснява оперативната съвместимост между каталозите с данни, публикувани в мрежата.

Приложен профил DCAT (DCAT-AP)	Приложният профил DCAT за портали за данни в Европа (на английски: DCAT Application profile - DCAT-AP) представлява спецификация за описание на масиви от данни в общественения сектор в Европа, избрана от Европейската комисия. Използва се от Портала за отворени данни на ЕС и Европейския портал за данни.
CSV	Comma-separated values е файлов формат, подходящ за обмен на големи набори от данни с фиксирана структура.
XML	Extensible Markup Language - разширяем маркиращ език, е стандарт (метаезик), който определя набор от правила за кодиране на документи във формат, който е разбираем за човека и в същото време машинночетим.
JSON	JavaScript Object Notation е файлов формат, който е лесен за прочитане чрез стандартни методи, налични в повечето съвременни езици за програмиране.

2. Въведение

Съгласно изискванията на [Закона за достъп до обществена информация \(ЗДОИ\)](#), задължените организации публикуват информация от обществения сектор, която събират, създават и поддържат, в отворен машинночетим формат, позволяващ повторно използване за търговски и нетърговски цели. На основание чл. 15б и чл. 15г от ЗДОИ публикуването се извършва поетапно на Портала за отворени данни (<https://data.egov.bg/>), като информацията се приоритизира ежегодно от самите организации и от Министерския съвет по предложение на председателя на Държавна агенция „Електронно управление“ (ДАЕУ) чрез списък с набори от данни, които да бъдат публикувани в отворен формат в интернет.

Настоящият доклад е изготвен във връзка с [Решение № 435 от 3 юли 2020 г.](#) на Министерския съвет (РМС № 435/2020 г.) за приемане на Списък с набори от данни по приоритетни области, които да се публикуват в отворен формат на Портала за отворени данни (ПОД) до 30.11.2020 г. и на задължението в него за изготвяне на отчетен доклад за публикуването на одобрените данни. Докладът представлява експертна оценка фокусирана върху срока, обема и качеството на данните и метаданните, извършена от страна на ДАЕУ в качеството ѝ на административен орган, който провежда държавната политика в областта на информацията от обществения сектор в машинночетим отворен формат и орган, който следва да предложи за внасяне в Министерския съвет отчетен доклад за публикуваните в отворен формат набори от данни по Решение № 435 от 3 юли 2020 г. В указания срок, а именно до 30 ноември 2020 г., отговорните организации трябва да публикуват съответните набори от данни, освен, ако не се налага промяна в него с оглед на различни специфики свързани с първоначалното създаване на наборите от данни, възникване на ангажиментите за първоначалното им публикуване и нормативно определените срокове за тяхното актуализиране.

Настоящият доклад отразява изпълнението на РМС № 435/2020 г., като е разширен с допълнителна информация относно: състоянието и развитието на Портала за отворени данни (ПОД), добавената стойност от повторното използване на информацията от обществения сектор и резултатите от ежегодната общоевропейска оценка за зрялост на отворените данни. Той представлява елемент от механизма за наблюдение, отчетност, докладване и контрол върху публикуваните данни на организациите от обществения сектор (ООС). Основава се на извършена справка за публикуваните данни от организациите в базата данни на портала в периода 01 януари - 31 декември 2020 г., която освен данните включени в РМС № 435/2020 г., включва и статистическа информация за проактивно публикуваните данни в рамките на 2020 г. на организациите от обществения сектор. Важно уточнение е, че резултатите от ежегодната общоевропейска оценка за зрялост на отворените данни се отнасят за периода от юли 2019 г. до юни 2020 г., когато се извършва самото проучване, но се оповестяват през ноември 2020 г.

3. Състояние и развитие на Портала за отворени данни през 2020 г.

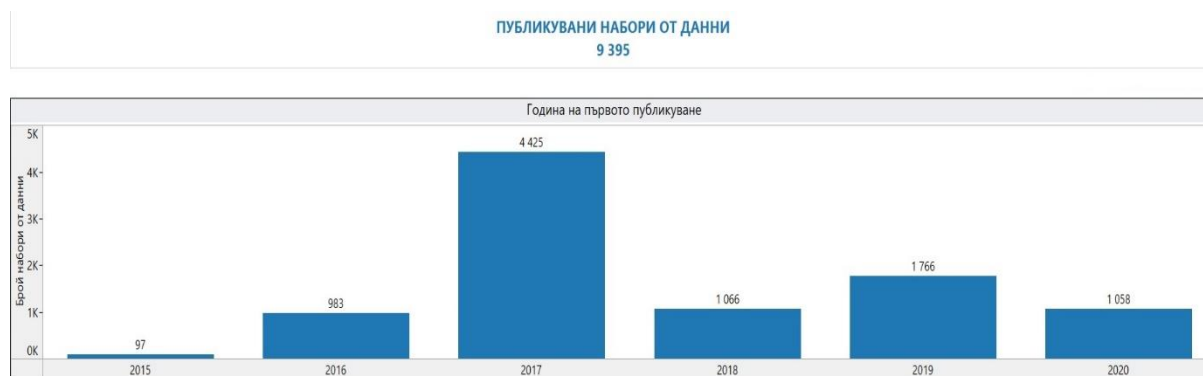
През 2016 г. по проект: BG05SFOP001-2.001-0001 с наименование: „Подобряване на процесите, свързани с предоставянето, достъпа и повторното използване на информацията от обществения сектор“, финансиран от ОП „Добро управление“ е разработен и тестван нов Портал за отворени данни (<https://data.egov.bg/>), с възложител Администрацията на Министерския съвет (АМС) и изпълнител „Финит Софтуер Системс“ ЕООД. Порталът е внедрен в продукционна среда, намираща се на държавния частен хибриден облак (ДХЧО), поддържан от ДАЕУ. Разработен е с отворен код, който е публикуван в хранилището на изходния програмен код на информационните системи на административните органи, достъпно на: <https://github.com/governmentbg>. Мигрирани са част от данните от предходния

демонстрационен портал. В края на 2018 г. порталът е пуснат в продукционна среда, а на 15.02.2019 г. той заменя изцяло предходния портал като на него са публикувани одобрените с РМС № 54 от 2019 г. набори от данни. След като законодателството определя ДАЕУ като отговорна институция за създаването и поддържането на ПОД, с цел спазване на нормативните разпоредби, се предприемат действия за прехвърляне на създадения вече Портал за отворени данни за поддържане и развитие към ДАЕУ в края на 2019 г.

През март 2020 г. са разработени и утвърдени „[Правила за поддържане и функциониране на Портала за отворени данни в ДАЕУ](#)“, включващи: основните принципи за предоставяне на информация на Портала за отворени данни; функционалностите на портала; основните дейности по поддържане на портала; начините за приемане и реализиране на предложения за развитие на портала и техническите изисквания и стандарти при работа с него.

В рамките на 2020 г. са получени и обработени 38 бр. заявки за публикуване на данни и 24 бр. сигнали за липса, несъответствие или недобра визуализация на публикувани данни. Ежеседмично се одобряват и публикуват над 40 бр., а месечно около 160 бр. заявки за публикуване на нови или коригирани набори от данни в профилите на ООС. Въз основа на справка от базата данни на портала към м. декември 2020 г. организациите, които имат профил на портала са общо 513, като през 2020 г. са създадени 30 бр. нови профили на организации от общественения сектор в портала.

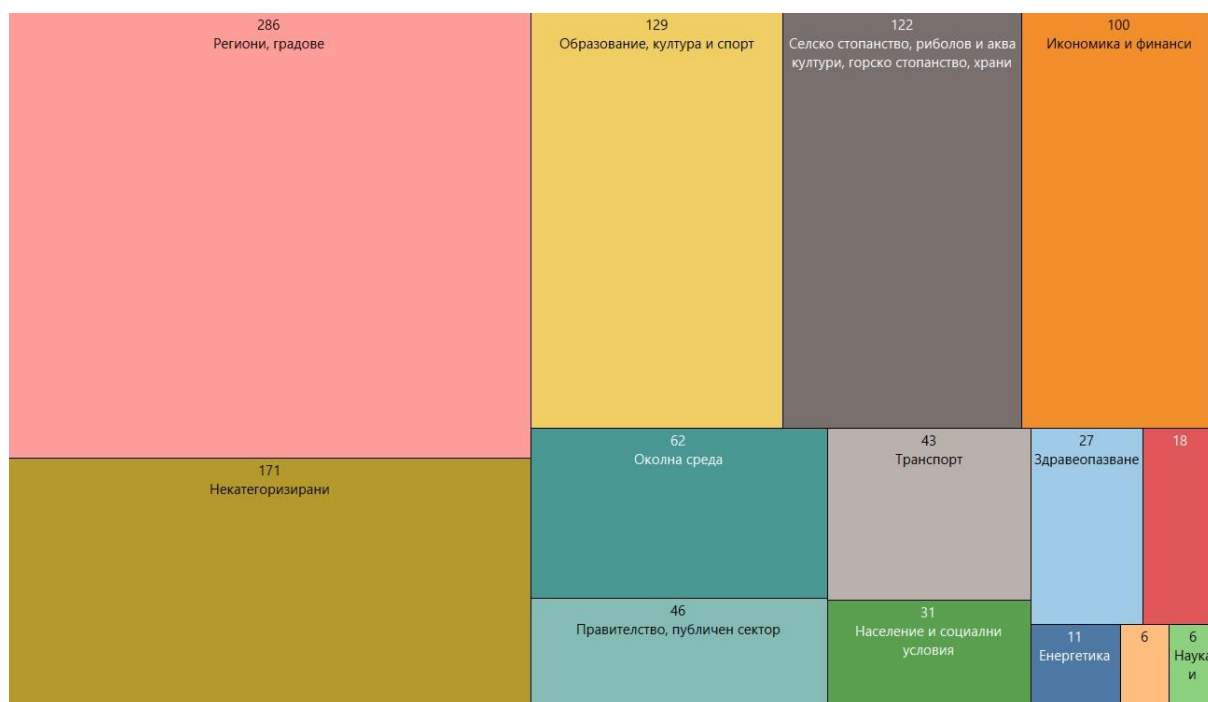
Към 31.12.2020 г. на Портала за отворени данни (<https://data.egov.bg/statistika?section=1&item=1>) са публикувани 9 395 набора от данни, от които 1058 са публикувани за първи път през 2020 г. Основна задача, която администраторите на портала осъществяват във връзка с публикуваните данни, е подобряването на тяхното качество, структура и метаданни. В резултат на това публикуваните данни през 2020 г. имат генерирани автоматични уникални идентификатори, определени стандартни лицензи/условия за ползване и отговорна организация в сравнение с публикувани данни през предходните години, за които не е осъществяван такъв контрол (Фиг. 1)

Фиг.1. Публикувани набори от данни на ПОД по години. Източник: ПОД.

По отношение на категоризирането на наборите от данни в съответствие с общоприетия речник за теми на DCAT има чувствително подобрение. За сравнение - некатегоризираните данни са спаднали от 4 508 бр. до 2019 г. на 171 бр. за 2020 г. Най-голям дял, а именно 637 бр. от публикуваните данни през годината, са в следните четири категории: Райони и градове; Образование, култура и спорт; Селско стопанство, риболов, аква култури, горско стопанство, храни; и Икономика и финанси. (Фиг. 2)

Фиг.2. Публикувани набори по категории през 2020 г. Източник: ПОД.

От тези 1 058 набора от данни в четири от месеците на 2020 г. са публикувани над 100 набора, а именно 619 нови набора или над 58,51% от публикуваните за първи път през цялата година. Най-много набори от данни са публикувани през месец февруари, а най-малко през месец юни. През 2020 г. годишното изпълнение на заложените цели по отношение на публикувани набори от данни е 88,17%. (Фиг. 3)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Публикувани набори от данни за 2020 г.
януари		8 ↓	57 ↓	105 ↑	20 ↓	142 ↑	1058
февруари		1 ↓	155 ↑	219 ↑	115 ↑	230 ↑	
март	5 ↓	4 ↓	75 ↓	145 ↑	824 ↑	106 ↑	
април	25 ↓	21 ↓	77 ↓	99 ↓	259 ↑	94 ↓	
май	7 ↓	51 ↓	91 ↓	49 ↓	109 ↑	34 ↓	
юни	6 ↓	82 ↓	52 ↓	70 ↓	68 ↓	24 ↓	
юли	26 ↓	276 ↑	48 ↓	64 ↓	62 ↓	54 ↓	
август	2 ↓	89 ↓	219 ↑	48 ↓	42 ↓	47 ↓	
септември	2 ↓	74 ↓	2 411 ↑	36 ↓	155 ↑	54 ↓	
октомври	14 ↓	241 ↑	962 ↑	78 ↓	39 ↓	141 ↑	
ноември	2 ↓	93 ↓	204 ↑	148 ↑	33 ↓	90 ↓	
декември	8 ↓	43 ↓	74 ↓	5 ↓	40 ↓	42 ↓	
							Целева стойност на месец 100
							Годишно изпълнение 88,17 %

Фиг. 3. Публикуване на набори от данни на ПОД по месеци и години при целева стойност 100 набора от данни месечно. Източник: ПОД.

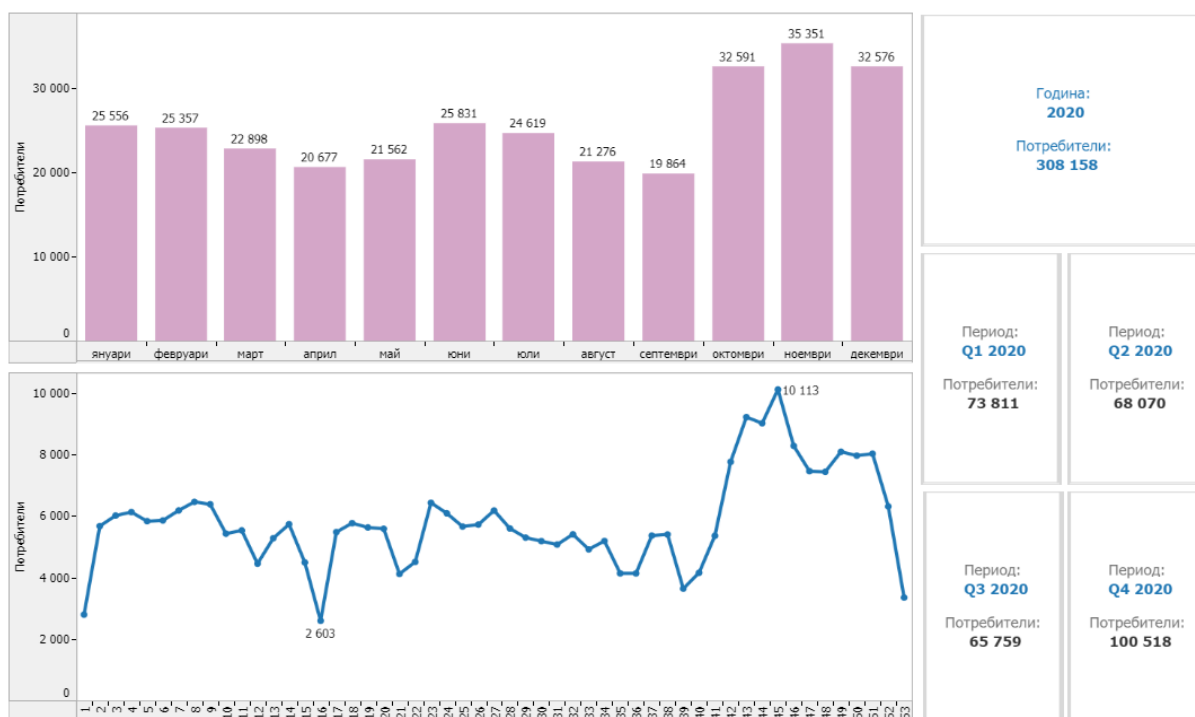
В четири от месеците има над 100 броя публикувани набори от данни, три от тях са преди приемане на Списък с набори от данни по РМС № 435/2020 г. За втората половина на годината

само месец октомври е с активност над целевата стойност, определена от ДАЕУ, а именно от 100 набора от данни месечно. (Фиг. 4)

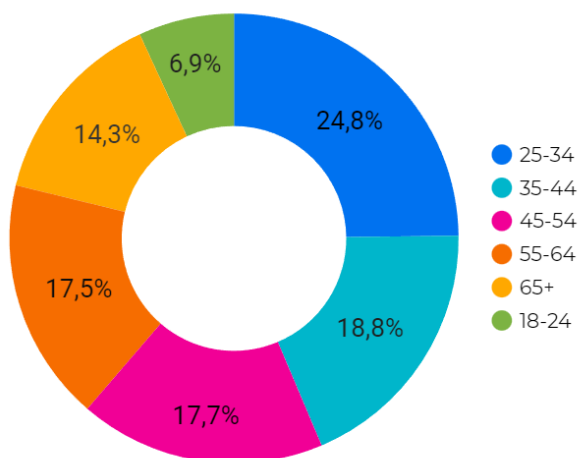
Фиг. 4. Визуализация на статистически данни за броя на наборите от данни, публикувани на Портала за отворени данни по месеци за 2020 г. Източник: ПОД.

В рамките на 2020 г. регистрираните потребителите на Портала за отворени данни са 308 158, а средният брой на посещения на месец е около 25 000 с тенденция за нарастване на посещенията месечно до около и над 30 000. Потребителите на Портала за отворени данни са най-активни в последните три месеца на годината, а най-слабо активни през месеците септември и април. По отношение на седмичната посещаемост има най-висока стойност в 45 седмица (2-8 ноември) с 10 113 потребители и най-ниска в 16 седмица (13-19 април) от годината с 2 603 потребители. (Фиг. 5)

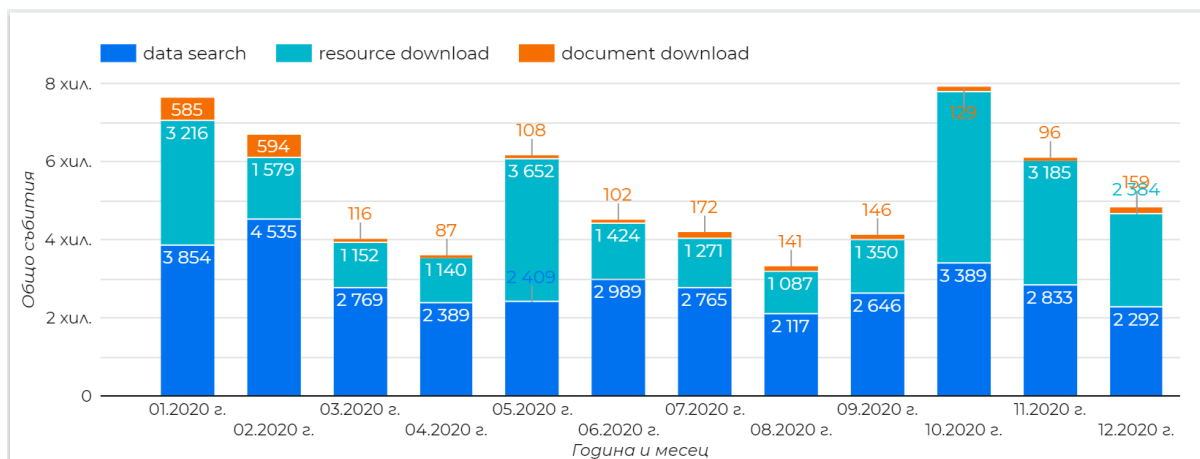
Фиг. 5. Визуализация на статистически данни за броя на потребителите на Портала за отворени данни за 2020 година в различен времеви диапазон. Източник: Google Analytics.

Най-активните потребители на ПОД с дял 24,8% са на възраст от 25 до 34 годишна възраст, а най-слабо активните са на възраст 18-24 г. Потребителите в останалите три възрастови групи са с приблизително еднакви стойности. (Фиг. 6)

Фиг. 6. Статистически данни за посетителите на ПОД по възрастови групи през 2020. Източник: Google Analytics.

Свалените данни и документи в рамките на 2020 г. са над 28 000 съгласно използвания инструмент за анализ на статистиката на ПОД, като най-голямо количество документи са свалени през януари и февруари 2020 г. Най-много данни и ресурси са свалени през януари, март, октомври и ноември, а най-малко през август 2020 г. (<https://datastudio.google.com/reporting/438fd750-9d98-4203-b7ff-8fef4468a984/page/DsNMB?s=k7DfSPMbaF8>). (Фиг. 7)

Фиг.7. Статистически данни за броя свалени/потърсени документи на ПОД през 2020. Източник: Google Analytics.

4. Текущо състояние на публикуваните данни през 2020 г.

С Решение № 435 от 3 юли 2020 г. е приет [списък с 30 набори от данни](#), които в срок до 30.11.2021 г. следва да бъдат публикувани от съответната отговорна администрация (по структури според [Административния регистър](#)) в отворен формат на Портала за отворени данни.

Наборите от данни са следните:

4.1. Централна администрация на изпълнителната власт

Администрация на Министерския съвет

1. Административен регистър

Този набор е непубликуван.

Министерства:

Министерство на енергетиката

1. Единен регистър и кадастър (специализирана карта) на разрешенията за търсене и проучване и за проучване на подземни богатства по общини

Този набор е непубликуван.

Министерство на вътрешните работи

1. Обобщени справки за общия брой на водачите на МПС, наложените им наказания и приложените принудителни административни мерки по общини и/или области/ ОДМВР

Този набор е непубликуван.

2. Обобщени справки за първоначално регистрирани ППС през изминал едномесечен период за: брой регистрирани ППС за период, разделени на нови, употребявани и други, по марка, модел и категория

Този набор от данни е публикуван в срок. Той е подробно описан и е с наименование „Регистрирани ППС“ – по месеци.

Министерство на околната среда и водите

1. Регистър на разрешителните за водоземане от язовирите по приложение № 1 към ЗВ

Този набор е публикуван извън срок.

2. Регистър на разрешителните за отвеждане на замърсители в подземни води в случаите по чл. 118а, ал. 2 от Закона за водите

Този набор от данни е непубликуван.

3. Регистър с данни за извършване на процедури по екологична оценка

Този набор от данни е публикуван в срок и е с наименование „Публичен регистър с данни за извършване на процедури по Екологична оценка“.

4. Регистър за предоставените концесии за води - изключителна държавна собственост

Този набор е публикуван извън срок.

Министерство на земеделието, храните и горите

1. Регистър на удостоверенията за съответствие с качествените характеристики на млечните продукти по БДС

Този набор от данни е публикуван в срок и е с наименование „Регистър на признати организации на производители на мляко, асоциации на организации на производители междубраншови организации за мляко и млечни в Република България (№ 25)“.

2. Регистър на издадените разрешения за пускане на генетично модифицирани организми на пазара

Този набор от данни е публикуван извън срок и е с наименование „Публичен регистър на площите, засети с ГМ растения, за които има разрешение за пускането им на Европейския пазар (№ 12)“.

3. Регистър на информацията за генетичната модификация с цел облекчаване на контрола и наблюдението след пускане на пазара на ГМО като продукт или съставка на продукт на пазара. Публикуван е извън срок.

Този набор от данни е публикуван извън срок и е с наименование „Публичен регистър на площите, засети с ГМ растения, за които има разрешение за пускането им на Европейския пазар (№ 12)“.

Министерство на туризма

1. Регистър на регистрираните туроператори и туристически агенти

Този набор от данни е публикуван в срок и е с наименование „Списък на туроператорите и туристическите агенти“.

Министерство на регионалното развитие и благоустройство

1. Публичен регистър на влезлите в сила заповеди за премахване на незаконни строежи

Този набор е публикуван в срок.

Държавни агенции:

Национален статистически институт

1. Единен класификатор на административно-териториалните и териториалните единици /ЕКАТТЕ/.

Този набор е бил публикуван на ПОД преди одобряване на списъка с набори от данни по РМС 435/2020 г.

Държавна агенция за закрила на детето

1. Регистър с постъпили сигнали за деца в риск от Национална телефонна линия за деца

Този набор е публикуван в срок.

Изпълнителни агенции:

Изпълнителна агенция по околна среда

1. Публичен регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци

Този набор от данни е публикуван в срок.

2. Информационната система за мониторинг на водите

Този набор от данни е публикуван извън срок и е с наименование „Данни от Единна информационна система за обмен на данните от мониторинга на водите“.

3. Националната система за радиологичен мониторинг на околната среда

Този набор от данни е публикуван извън срок и е с наименование „Радиологичен мониторинг - 2020 г.“

Агенция по геодезия, картография и кадастър

1. Регистър на границите на административно-териториалните и териториалните единици

Този набор от данни е публикуван в срок и е с наименование „Регистър на специализирани карти“.

Администрации на държавни комисии:

Национален съвет по цени и реимбурсиране на лекарствените продукти

1. Регистър на утвърдените цени на лекарствените продукти по чл. 261а, ал. 1 от ЗЛПХМ
Този набор от данни е публикуван в срок и е с наименование „Актуализация на регистрите на НСЦРЛП (към 02.08.2020)“.
2. Регистър на утвърдените пределни цени на лекарствените продукти по чл. 261а, ал. 2 от ЗЛПХМ
Този набор от данни е публикуван в срок и е с наименование „Актуализация на регистрите на НСЦРЛП (към 02.08.2020)“.

Административни структури, създадени със закон:

Комисия за финансов надзор

1. Публичен регистър за инвестиционните посредници
Този набор от данни е публикуван в срок.
2. Публичен регистър за колективните инвестиционни схеми
Този набор от данни е публикуван в срок.
3. Публичен регистър за дружествата за допълнително социално осигуряване, управляваните от тях фондове и професионални схеми
Този набор от данни е публикуван в срок.
4. Регистър на лицензираните пенсионноосигурителни дружества, на управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване и на професионалните схеми.
Този набор от данни е публикуван в срок.

Комисия за регулиране на съобщенията

1. Регистър за брой абонати съгласно чл. 33, ал. 2, т. 6 от ЗЕС
Този набор от данни е публикуван в срок.

Агенция за публичните предприятия и контрол

2. Регистър за сделките на дружества и обособени части, подлежащи на следприватизационен контрол
Този набор от данни е непубликуван и до 30.11.2020 г. организацията няма регистриран профил на ПОД, нито определени длъжностни лица по данни.

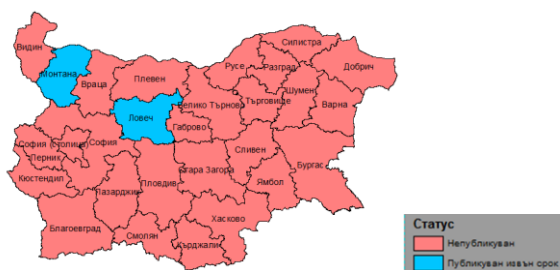
4.2. Специализирани териториални администрации, създадени като юридически лица с нормативен акт

Областни дирекции „Земеделие“

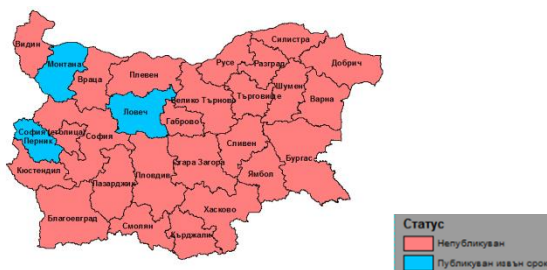
1. Регистър на имотите с променено предназначение
Този набор от данни е публикуван извън срок и частично, т.е. от три организации. Необходимо е да бъде публикуван от 28-те областни дирекции „Земеделие“.

2. Регистър на договорите за аренда и наем

Този набор от данни е публикуван извън срок и частично, т.е. от две организации. Той е с наименование „Сключени договори за наем и аренда на земеделски земи или Регистър на договорите за аренда и наем“. Необходимо е да бъде публикуван от 28-те областни дирекции „Земеделие“.

Карта 1. Регистър на договорите за аренда и наем

Карта 2. Регистър на имотите с променено предназначение

4.3. Териториална администрация на изпълнителната власт

Общински администрации

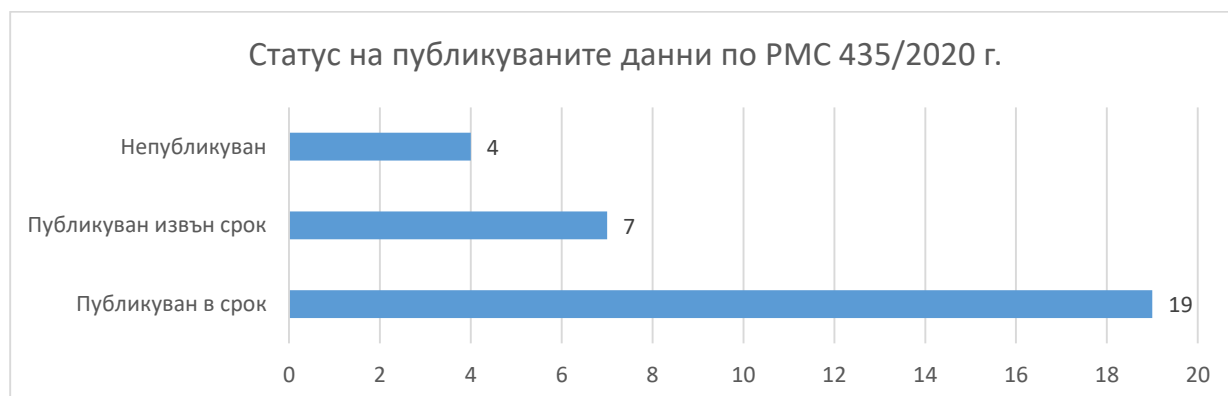
1. Регистър на разрешителните за водоземане и заустване, издадени от кмета на общината

Този набор от данни е публикуван частично - от 20 организации, от които 15 бр. в срок и 5 извън срок. Необходимо е да бъде публикуван от 265-те общински администрации.

Забележка: В процеса на публикуване от страна на организациите е установена техническа грешка в наименованието. Този набор от данни касае Регистър за водоземане и ползване, съгласно чл. 52, ал. 1, т. 3 от Закона за водите.

4.4. Анализ на изпълнението на публикуваните данни по РМС № 435/2020 г.:

От направения преглед на изпълнението на РМС № 435/2020 г. по брой набори от данни включени в него прави впечатление, че те най-често се публикуват в срок, а общия брой на публикуваните набори от данни е 25 и представлява 83,33%. Съществуват и непубликувани данни към края на 2020 г., а именно 5 броя или 16,67% от всички набори от данни, включени за публикуване с РМС № 435/2020 г. (Фиг. 8)

Фиг. 8. Статус на публикуваните набори от данни по РМС № 435/2020 г.

Организациите от общественния сектор, задължени да публикуват одобрените 30 набора от данни са 348, като от тях 27 централни администрации по 1 набор от данни, 28 областни

дирекции „Земеделие“ по 2 набора от данни и 265 общински администрации по 1 набор от данни. Затова при разглеждането на степента на публикуване на наборите от данни от РМС № 435/2020 г. като ангажимент на конкретни организации по административни структури, прави впечатление, че поради по-големия брой на специализираните териториални администрации, създадени като юридически лица с нормативен акт и на териториалните администрации на изпълнителната власт, то степента на публикуването от тях набори от данни в срок е по-ниска. Забавяне или неизпълнение обаче се наблюдава не само при териториалните, но и при централните структури, като въпреки закъсненията, повечето ООС не изпращат обратна връзка с причините, възпрепятстващи ги да публикуват определените набори от данни в отворен машинночитим формат със свободен достъп. (Фиг. 9)

Фиг. 9. Степен на публикуване на наборите от данни по видове административни структури

5. Добавена стойност от повторното използване на данните.

Въздействие и значение

Повторно използване на информацията от обществения сектор е използването ѝ за търговски или нетърговски цели, различни от първоначалната цел, за която е била създадена в рамките на правомощията или функциите на организация от обществения сектор. То може да бъде първично (за подпомагане предоставянето на основни продукти/услуги или подобряване на обслужването), вторично (за различни изследвания, анализи, разработване на политики и т.н.) използване. Повторното използване може да създаде добавена стойност за повторните ползватели, за крайните потребители на продуктите и услугите, създадени на основата на тази информация, както и за самите организации от обществения сектор, насърчавайки прозрачността.

Създадените от обществения сектор данни (т.е. информация) могат да се използват за иновативни услуги и продукти с добавена стойност, които стимулират икономиката, създават работни места и насърчават инвестициите.

През 2020 г. е създадена секция #COVID-19 на ПОД (<https://data.egov.bg/covid-19?section=8&item=26>), която съдържа информация с полезни граждански инициативи и статистики с добавена стойност, като:

- Инициатива на Станислав Трайков: https://stantraykov.github.io/C19_BG/
- Инициатива на Свилен Стефанов, Ивайло Стоянов и Мартин Боянов: <https://covid-bulgaria.com/>
- Рубрика COVID-19 на Национален статистически институт: <https://www.nsi.bg/bg/node/18120/>

Други инициативи, при които са използвани отворени данни, за които е налична информация са:

- Инициатива на НПО Линкс - <http://opendata.ngolinks.eu/>
- Инициатива на Центъра за имиграция и интеграция - <http://cii.gateway.bg/bg>
- Инициатива на Sova.bg за фирмите в България - https://sova.bg/trade_register
- Инициатива на Папагал.бг за фирмите в България - <https://papagal.bg/>
- Инициатива на Йорданка Бонева-Благоева - <http://www.danybon.com>
- Инициатива за образование на Дидева - <https://dideva.alle.bg/>
- Публикация на Десислава Калчева за е-услугите и общините в България - <https://www.unwe.bg/doi/alternativi/2020.3/ISA.2020.3.02.pdf>

В ДАЕУ не постъпва изчерпателна информация за използването на публикуваните набори от данни на ПОД, тъй като едно от изискванията за предоставяне на информацията за повторно използване е информацията да се предоставя улеснено, свободно и без да се налагат ненужни ограничения върху възможностите ѝ за повторно използване. Това изискване наред с липсата на обратна връзка от потребителите относно начина на използване на данните ограничава предоставянето на примери за практическата приложимост на отворени данни в страната.

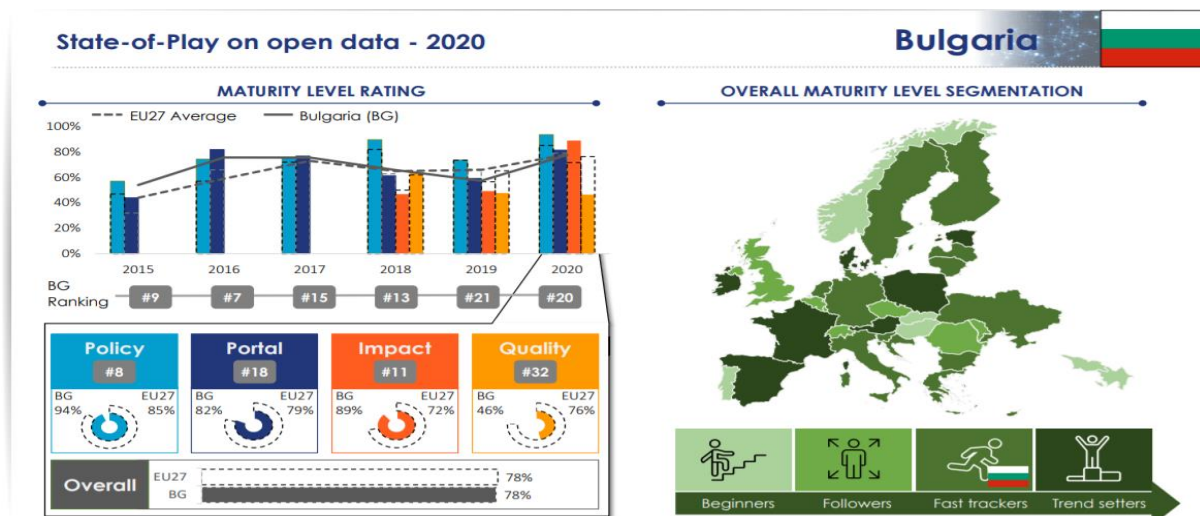
Добрите практики в света показват, че отворените данни могат да имат голяма добавена стойност, когато се прилагат принципите на откритост и отчетност, има висока активност на провежданите подпомагащи дейности и инициативи, данните се приоритизират съобразно нуждите на гражданите и бизнеса и се оценява постигнатото. Това е и посоката, в която се развива политиката за отворени данни в страната.

6. Общоевропейска оценка за зрелостта на отворените данни

От стартирането си през 2015 г. [Европейският портал за данни \(ЕПД\)](#) е основната точка за достъп на европейско ниво за намиране на информация от публичния сектор, публикувана в цяла Европа. Целта на ЕПД е да подобри достъпа до отворени данни, да насърчи висококачественото публикуване на отворени данни на национално, регионално и местно ниво и да увеличи въздействието му. ЕПД обхваща широк спектър от дейности като внедряване, поддържане и актуализиране на инфраструктурата на ЕПД, както и предоставяне на учебни материали, практически примери, доклади и изследвания по различни теми, свързани с отворени данни. Публикуваните на него резултати от годишната оценка на зрелостта на отворените данни се състои от [доклад](#), [табло](#) и бюлетини по страни. (за [2019 г.](#) и за [2020 г.](#))

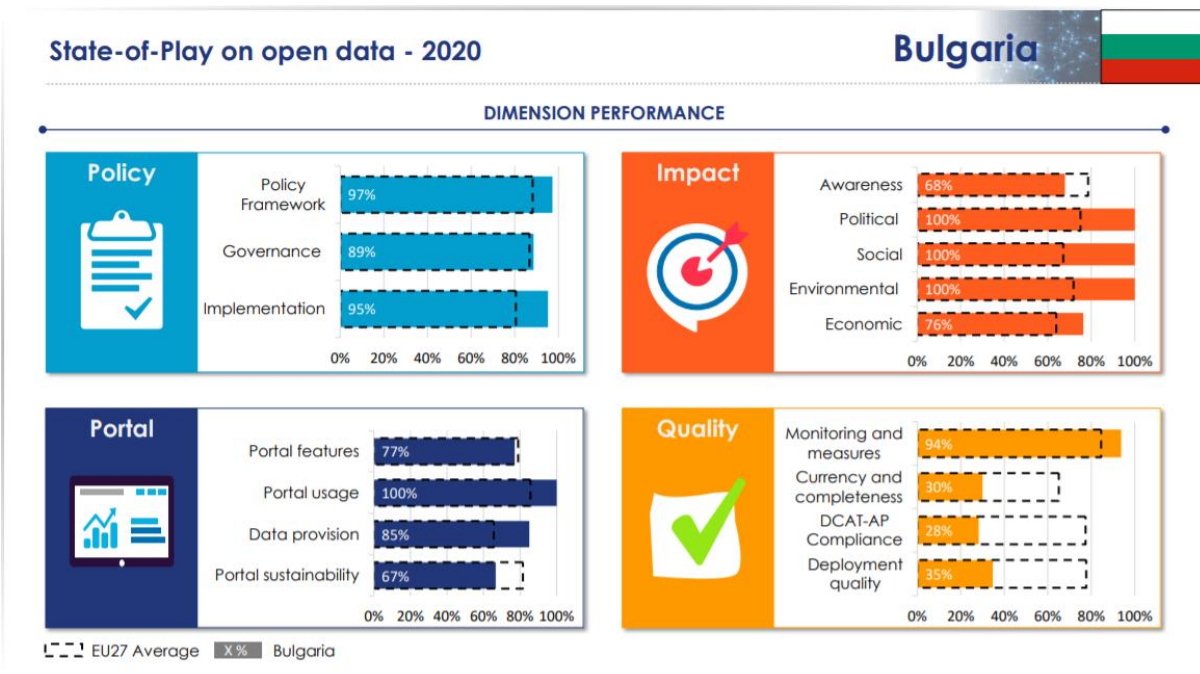
През 2020 г. България е на 20 позиция в групата на бързо развиващите се държави с общ резултат от 78%, какъвто е и средният общ резултат за Европейския съюз (ЕС). По отношение на политиката за отворени данни е на 8 място с 94% (85% за ЕС), на портала на 18 място с 82% (79% за ЕС), въздействие 11 място с 89% (72% за ЕС) и качество на 32 място с 46% (76% за ЕС).

Най-осезаемо е повишаването на резултатите за България в направлението за въздействие на отворените данни. Понижаването на резултатите в направление качество се дължи основно на липсата на съвместимост с DCAT-AP. (Фиг. 10)

Фиг.10. Степен на зрялост на отворените данни в страната по години

Наблюдава се нарастване и по отношение на почти всички показатели в направлението в сравнение с предходната година, като най-значимо е увеличението по отношение на политическо, социално и икономическо въздействие, използваемост на портала, където са достигнати максималните им. Значително увеличение има и по показателя за устойчивост на портала. (Фиг.11)

Фиг. 11. Измерване на напредъка на отворените данни по четирите направления през 2020 г.

По-детайлна информация относно резултатите и темпа на нарастване по направления и показатели за 2019 г. и 2020 г. е показана в справката по-долу. (Фиг.12)

Dimensions 2019-2020	2020			2019		
TOTAL Open Data Maturity Score	2600	580	2020	2600	1120	1480
	Maximum score 2020	DIFF Maximum BG score 2020 v.2	Bulgaria Score 2020	Maximum score 2019	DIFF Maximum BG score 2019 v.2	Bulgaria Score 2019
Dimension 1: Open Data Policy	650	41	609	650	180	470
1.1 Policy framework	220	6	214	220	65	155
1.2 Governance of open data	220	25	195	220	40	180
1.3 Open data implementation	210	10	200	210	75	135
Dimension 2: Open Data Impact	650	71	579	650	330	320
2.1. Strategic awareness	140	45	95	140	50	90
2.2 Political impact	130	0	130	130	75	55
2.3 Social impact	120	0	120	120	90	30
2.4 Environmental impact	150	0	150	150	20	130
2.5 Economic impact	110	26	84	110	95	15
Dimension 3: Open Data Portal	650	120	530	650	265	385
3.1 Portal features	240	55	185	240	60	180
3.2 Portal usage	160	0	160	160	35	125
3.3 Data provision	100	15	85	100	50	50
3.4 Portal sustainability	150	50	100	150	120	30
Dimension 4: Open Data Quality	650	348	302	650	345	305
4.1 Currency and completeness	150	0	150	150	75	75
4.2 Monitoring and measures	160	115	45	160	80	80
4.3 DCAT-AP Compliance	170	122	48	170	110	60
4.4 Deployment quality and linked data	170	111	59	170	80	90

Фиг. 12. Резултати от измерване на напредъка на страната в точки по направления в периода 2018-2020 г.

Резултатите от измерването за зрелостта на отворените данни се вземат предвид също и при Индекса за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото (Digital Economy & Society Index).

7. Изводи и препоръки

Въз основа на и извършения доклад са направени следните изводи и препоръки:

Извод 1. С оглед на коректното изпълнение на задълженията по ЗДОИ и Наредба за стандартните условия за повторно използване на информацията в общественния сектор и за нейното публикуване в отворен формат е необходимо ООС да публикуват проактивно и по компетентност на ПОД информационните масиви, наборите от данни и ресурсите, които създават и поддържат, заедно със съответните метаданни, а не да публикуват само онези, включени в [списъците приети с РМС](#).

Препоръка 1. ООС да включат в ежегодните си планове за дейността, цели свързани с поетапно публикуване на нови информационни масиви, набори от данни и ресурси, които поддържат, достъпът до които е свободен.

Извод 2. За реалното разпространение и използване на отворените данни основно значение има тяхното предоставяне в съответствие с основните принципи на отворените данни, а именно да бъдат: отворени по замисъл и по подразбиране, откриваеми, достъпни, семантично оперативно съвместими и повторно използваеми. С цел да се подпомогнат ООС при структурирането и актуализирането на създаваните от тях набори от данни са предоставени методически указания за дефиниране на структурата и съдържанието на наборите от данни за публикуване на ПОД и за тяхното актуализиране. Във всяка администрация е необходимо да се разработят вътрешни правила, свързани с производството и разпространението на отворени данни.

Препоръка 2. ООС да спазват основните принципи за създаване и разпространение на информация от общественния сектор, както и да създадат вътрешни правила, съобразно насоките в [„Методически указания за дефиниране на структурата и съдържанието на наборите от данни за публикуване в Портала за отворени данни и тяхното актуализиране“](#) от февруари 2020 г.

Извод 3. От комуникацията с длъжностните лица по данни през 2020 г. може да се заключи, че голяма част от тях нямат нужната компетентност, както и възможност за обучения поради съвместяването на повече задължения от един служител. Обикновено в организациите няма сформирани отдели или звена, които да се занимават със спецификата на данните, характерна за съответния сектор. Важно е да се отбележи, че такава е ситуацията в повечето, а не само в по-малките организации. Това налага мерки в областта на обученията по данни и изготвяне на разяснителна кампания за организациите относно ползата от отворените данни.

Препоръка 3. ООС да насърчат служителите си и най-вече определените длъжностни лица по данни да се включат в обученията за отворени данни, организирани съвместно с [Института за публична администрация](#), както и да подкрепят участието им в различни инициативи, събития, срещи и работни групи, организирани от ДАЕУ, с цел подобряване на общата им информираност по отношение на отворените данни или повишаването на тяхното качество и/или използваемост. Да се потърси възможност за определяне на поне един служител във всяка ООС, който да е изцяло ангажиран с темата за данните, в т.ч. отворени и пространства.

8. Заключение

Държавна агенция „Електронно управление“ планира в следващите години да усъвършенства механизма за наблюдение, отчетност, докладване и контрол на отворените данни, с оглед осигуряване на надеждно измерване на напредъка в областта на отворените данни на всяка ООС, акцентиращо на дейностите, които изискват да се подобрят и осигуряващо обективно сравнение между ООС. В съответствие с нормативната уредба, в ежегоден доклад ще се обобщава информацията за състоянието на портала и данните, въздействието и добрите практики.

В допълнение от месец септември 2020 г. е въведено предварително одобрение на публикуваните нови набори от данни и ресурси към тях от ООС на ПОД, което видимо повишава качеството на данните и метаданните. По този начин отпада възможността да се публикуват празни или сгрешени набори от данни или ресурси към тях, като се отстраняват пропуските или се допълват метаданните им.

В резултат на частично повишилата се компетентност на администраторите на ПОД през 2020 г. за извършване на справки от базата данни се подобрява контролът върху организациите от обществения сектор по изпълнението на дейностите за публикуване и обновяване на набори от данни и се оптимизира процесът по докладване за степента на изпълнение на публикуваните данни от одобрените с РМС списъци.